

Filosofi C | HnfiCV24 | Dorete Kallesøe & Jonas Christiansen

Termin/omfang	Januar 2024 – juni 2024
Kort præsentation af faget	<p>Filosofi C har ifølge læreplanen følgende identitet: <i>Faget filosofi beskæftiger sig med filosofiske problemer og filosofisk argumentation. Filosofi behandler spørgsmål, som er grundlæggende for den menneskelige tilværelse og for alle fag og videnskaber. Det er filosofiens væsen, på tværs af de faglige og videnskabelige grænser, at stille stadig dybere spørgsmål og at reflektere kritisk over mulige svar og argumenter. Faget anlægger såvel et systematisk som et idéhistorisk og et aktualiserende perspektiv på sine problemstillinger.</i></p> <p>Fagets formål er: <i>Eleverne skal tilegne sig viden om, kundskaber om og kompetencer til at genkende, behandle og diskutere filosofiske problemstillinger og teorier, der har været og er konstituerende for menneskers kulturer. Filosofifaget præsenterer bærende forestillinger og centrale metoder i de grundlæggende menneskelige og videnskabelige tilgange til verden. Faget fremmer således forståelsen af, hvorledes filosofiske menneske- og virkelighedsopfattelser er involveret i humanistiske og samfunds- og naturvidenskabelige fag, og understøtter elevernes udvikling af studiekompetence. Eleverne sættes i stand til at analysere og forholde sig til forskellige former for viden og værdier i det globale videnssamfund. Herigennem skærpes den enkelte elevs evne til selvstændig kritisk argumentation som et tænkende, oplyst og myndigt menneske. Faget medvirker således til udviklingen af demokratisk medborgerskab og elevernes almendannelse.</i></p> <p>Vi har været igennem tre forløb:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvad er et menneske? (Eksistentialisme og feminisme) 2. Etik (filosofisk pligtetik, konsekvensetik og etik i forhold til naturen) 3. Hvad er viden? (Videnskab, "falske nyheder" og kritisk tænkning)
Grundbøger	<p>Ordbog: www.ordnet.dk Uddrag fra forskellige grundbøger til Filosofi C inklusive primærtetekster.</p>
Faglige mål	<p>De faglige mål og kernestoffet herunder er fra læreplanen for Filosofi C:</p> <p>2.1. Faglige mål</p> <p><i>Indhold</i> Eleverne skal kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificere og redegøre for filosofiske problemstillinger, cases og løsningsforslag af klassisk eller hverdagsagtig karakter - indgå i en fagligt funderet diskussion om filosofiske positioner og teorier - demonstrere viden og kundskaber om filosofiske problemstillinger og teorier vedrørende fundamentale opfattelser af menneske, samfund, teknologi og natur inden for såvel praktisk som teoretisk filosofi - demonstrere et elementært kendskab til filosofiske problemers, begrebers og teoriers idéhistoriske og systematiske sammenhæng og udvikling - forstå og anvende filosofiske begreber og distinktioner—udvise elementært kendskab til argumentationsteori - genkende og redegøre for samt vurdere etiske problemstillinger - skelne mellem forskellige vidensformer, sådan som de gør sig gældende på tværs af og inden for de forskellige fag og videnskabsområder - behandle problemstillinger i samspil med andre fag - demonstrere viden om fagets identitet og metoder. <p>2.2. Kernestof Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber. Kernestoffet er:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - væsentlige problemstillinger og temaer inden for teoretisk og praktisk filosofi - grundlæggende filosofiske diskussioner, der knytter sig til opfattelser af menneske, samfund, teknologi og natur - centrale filosofiske begreber og positioner - elementære argumentationsteoretiske begreber - en elementær filosofi- og idéhistorisk oversigt over væsentlige perioder, herunder antikken, oplysningstid og moderne tid. <p>(...)</p> <p>2.4 Omfang Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 100-200 sider</p>
<p>Evaluering</p>	<p>Elevernes faglige udbytte i faget evalueres regelmæssigt på varierende måder og formidles løbende i form af feedback fra underviseren til eleverne. Feedbacken gives i relation til de faglige mål med fokus på vurdering af og for læring, herunder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • som en integreret del af undervisningen (mundtligt/skriftligt), • efter hvert tema/emne og • i forbindelse med faglige evalueringssamtaler <p>I tilknytning hertil inddrages eleverne løbende i fælles evaluering af undervisningen.</p>
<p>Eksamen</p>	<p>4.2. Prøveform Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af en opgave med et tema og bilagsmateriale. Bilagsmaterialet belyser en filosofisk problemstilling eller case og skal bestå af både kendt og ukendt materiale. Det kendte materiale skal være filosofiske primærtekster eller i særlige tilfælde sekundærlitteratur. En opgaves tema er kendt af eksaminanderne, idet det er identisk med et forløbs tema. Opgaverne, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen i al væsentlighed dække de faglige mål. Den enkelte opgave må anvendes højst tre gange på samme hold. Opgaverne skal bestå af to til fire tekster med et samlet omfang på to til tre normalsider a 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum). Ved anvendelse af elektronisk mediemateriale som en del af bilagsmaterialet svarer tre til fem minutters afspilning til én normalside. Hvis andre typer af materiale indgår i opgaven, omregnes deres omfang baseret på skøn. Eksaminationstiden er ca. 24 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 48 minutters forberedelsestid. Eksaminationen indledes med eksaminandens præsentation og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i opgaven. Opgaverne og bilagsmaterialet sendes til censor forud for prøvens afholdelse.</p> <p>Der er som udgangspunkt ikke adgang til internettet som fagligt hjælpemiddel ved prøverne. Dog vil det være tilladt for eksaminanderne at bruge digitale undervisningsmaterialer og hjælpemidler der på institutionens foranledning er blevet anvendt i undervisningen, og som fremgår af undervisningsbeskrivelsen og ikke kan opbevares lokalt, dvs. ikke kan opbevares på eksaminandens egen computer.</p> <p>Eleverne har adgang til www.ordnet.dk under forberedelsen, da dette er en ordbog.</p> <p>Elever på særlige prøvevilkår har forlænget tid jf. Eksamensbekendtgørelsen.</p>

Tema 1: Hvad er et menneske? (Eksistentialisme og feminisme)	
Periode og omfang	Uge 1-6

Kort beskrivelse af temaet (herunder kort om tværfaglige forløb)	<p>I dette forløb er eleverne blevet introduceret til filosofi, begrebsligt og historisk. Vi har arbejdet med Sokrates og Platon og begrebet relativisme. Vi har drøftet menneskesyn på baggrund af eksistentialistiske filosoffer som Kierkegaard, Sartre og de Beauvoir. Vi har set på feminisme og forholdet mellem køn, biologisk og socialt, på baggrund af de Beauvoir og Judith Butler, herunder de 3 generationer af feminisme og ligestilling i dag.</p>
Indhold	<p>Omfang: ca. 35 sider</p> <p>Filosofiske primærttekster:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uddrag af Platons hulelignelse fra <i>Staten</i>, bog 7 (ca. 1 s.) - Uddrag af Sartres <i>Eksistentialisme er humanisme</i> i bogen <i>Frihed og ansvar</i> af Niels Arne Nielsen, s. 30-31 (ca. 2 s.) <p>Sekundærlitteratur:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Om Sartre og Kierkegaard: Larsen og Boserup Skov (2013): Grundbog til filosofi. Mennesket i verden. Systime, s. 94-99) (ca. 5 s.) - ”5.3 Kierkegaard – livsmuligheder” i <i>Livsideer</i> af Bækgaard, Bækgaard og Kallesøe (ca. 6,5 s.) - Film: <i>The Family Man</i> (2000) (ca. 2 t.) (Kierkegaards stadier) <p>Lisbeth Gadsbøl Jørgensen (2024): Filosofi i en digital tid. Mennesket vurderes efter sine handlinger Filosofi i en digital tid (systime.dk) og Primærttekst: Simone de Beauvoir (1949): "Det andet køn" Filosofi i en digital tid (systime.dk) (i uddrag)</p> <p>Mænd og kvinders ligestilling i dag:</p> <p>Danmarks statistik: https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/borgere/demokrati/ligestillingswebsite#8</p> <p>Institut for menneskerettigheder: https://menneskeret.dk/koen-ligestilling#toc-fremskridt-og-tilbageskridt-i-2022</p> <p>Judith Butler: Your Behavior Creates Your Gender Big Think (youtube.com)</p> <p>"Hvilket køn er du?": Sæson 1 – Feminin og klassiske dyder DRTV</p> <p>Transmand: 'Jeg følte mig som en mand, men når du så på mit pas, så var det ikke det, du opfattede' Indland DR</p>
Faglige mål	<p>At eleverne har kendskab til centrale eksistentialistiske filosoffer, eksistentialismens menneskesyn og nogle af de filosofiske problemstillinger forbundet med eksistentialismen.</p> <p>At eleverne kan indgå i en fagligt funderet diskussion om menneskets frihed, ansvar og køn.</p> <p>At eleverne demonstrerer et elementært kendskab til menneskesynets og ligestillingens idé-historiske udvikling.</p> <p>At den enkelte elevs evne til selvstændig kritisk argumentation som et tænkende, oplyst og myndigt menneske skærpes, så faget kan medvirke til udviklingen af demokratisk medborgerskab og elevernes almindelse.</p>
Evalueringsformer og -metoder	<p>Løbende mundtlig evaluering af såvel elevernes læringsudbytte som undervisningen.</p>
Arbejdsformer og afleveringer	<p>Der veksles mellem filosofiske aktiviteter, klasseundervisning, læreroplæg samt gruppe- og individuelt arbejde. Det vægtes, at der med afsæt i det faglige indhold løbende skabes rum</p>

	<p>for dialog i par, grupper og plenum. Desuden indgår der mindre oplæg for klassen/i grupper samt opgaver.</p> <p>Arbejdsformer i forløbet oplyst: Filosofiske samtaler i rundkreds, skillelinje, barometer, quiz og byt, klasseundervisning, rollespil, dobbeltcirkel.</p> <p>Vi har ikke haft mulighed for tværfagligt samarbejde, da filosofi C af praktiske årsager ligger på 2. semester af 1 hf, og samfundsfag B, som faget indgår i fagpakke med, først begynder på 2 hf.</p>
--	--

Tema 2: Etik (filosofisk pligtetik, konsekvensetik og etik i forhold til naturen)	
Periode og omfang	Uge 8-14
Kort beskrivelse af temaet (herunder kort om tværfaglige forløb)	<p>I dette forløb har eleverne øvet sig i at genkende, redegøre for og vurdere etiske problemstillinger. Vi har arbejdet med etik mellem mennesker og etik mellem mennesker, dyr og natur. Vi har anvendt filosofiske begreber og distinktioner, såsom pligt- og konsekvensetik og antropocentrisme, sentientisme og økocentrisme.</p> <p>Eleverne er blevet indført i grundlæggende argumentationsteori.</p>
Indhold	<p>Omfang: ca. 30 sider</p> <p>Pligt- og konsekvensetik (Kant og Bentham):</p> <p>Religionsnørden: Filosofisk pligtetik Filosofisk pligtetik v3 (youtube.com)</p> <p>Pligt- og konsekvensetik: Bækgaard og Kallesøe: Livsideer (2014). Systime. 6.2 Pligtetik og konsekvensetik Livsideer (hansreitzel.dk)</p> <p>Kant, I.: Mennesket som formål i sig selv (uddrag af Grundlæggelse af moralens metafysik)</p> <p>The trolley problem: The Trolley Problem (youtube.com)</p> <p>Film: Hvordan slipper vi af med de andre?</p> <p>Natur og etik (Descartes, Singer og Næss):</p> <p>Antropocentrisme: den klassiske etiks natursyn/Kristendommens og Descartes: 3.1 Den klassiske etiks natursyn Teknologi og filosofi (systime.dk)</p> <p>Sentientisme/Singer (+primærtetekst):</p> <p>Mikkel Gulddammer Sparsø (2021): Teknologi og filosofi. Systime. 3.4 Præferenceutilitarisme og antispeciesisme Teknologi og filosofi (systime.dk)</p> <p>Økocentrisme/Næss:</p> <p>3.2 Hen imod en dybdeøkologi Teknologi og filosofi (systime.dk)</p> <p>Alfrieda taler med træer: - Nogle kalder det en sjette sans TV2 Østjylland (tv2ostjylland.dk)</p> <p>Kallesøe, Dorete (2023): Klimaetik – næstecirklen. I: Religion 2023/2.</p>

	Besøg på økologisk landbrug og foredrag ved økologisk landmand
Faglige mål	<p>At eleverne har kendskab til centrale etiske positioner og problemstillinger i forhold til mennesker, dyr og natur.</p> <p>At eleverne kan indgå i en fagligt funderet diskussion om etiske problemstillinger</p> <p>At eleverne demonstrerer et elementært kendskab til menneskesynets og etikens idéhistoriske udvikling.</p> <p>At den enkelte elevs evne til selvstændig kritisk argumentation som et tænkende, oplyst og myndigt menneske skærpes, så faget kan medvirke til udviklingen af demokratisk medborgerskab og elevernes almindelse.</p>
Evalueringsformer og –metoder	<p>Løbende mundtlig evaluering af såvel elevernes læringsudbytte som undervisningen.</p> <p>Individuelle evalueringssamtaler.</p>
Arbejdsformer og afleveringer	<p>Der veksles mellem filosofiske aktiviteter, klasseundervisning, læreroplæg samt gruppe- og individuelt arbejde. Det vægtes, at der med afsæt i det faglige indhold løbende skabes rum for dialog i par, grupper og plenum. Desuden indgår der mindre oplæg for klassen/i grupper samt opgaver.</p> <p>Arbejdsformer i forløbet oplyst: Filosofiske samtaler i rundkreds, skillelinje, barometer, quiz og byt, klasseundervisning, rollespil, dobbeltcirkel.</p> <p>I dette forløb har eleverne arbejdet med en fordybelsesopgave, hvor de i grupper har fordybet sig i et selvvalgt etisk problem og produceret en podcast med vægt på argumentation for og imod.</p>

Tema 3: Hvad er viden? (Videnskab, “falske nyheder” og kritisk tænkning)	
Periode og omfang	Uge 14-19 (20-21: repetition)
Kort beskrivelse af temaet (herunder kort om tværfaglige forløb)	<p>I dette forløb har fokus været på viden og erkendelse. Vi har arbejdet med forskellige videnskabsformer (natur- og humanvidenskab, viden og tro) og filosofiske positioner inden for viden historisk og aktuelt (rationalisme, empirisme, positivisme og kollektiv konsensus.</p> <p>Af aktuelle problemstillinger har vi drøftet AI, fake news og konspirationsteorier.</p>
Indhold	<p>Omfang: ca. 38 sider</p> <p>Kollektiv konsensus: Naomi Oreskes: Pålidelig viden Filosofi i en digital tid (systime.dk) (fra rationalisme (Descartes) over empirisme, positivisme (Comte) og evidens (Sagan) til kollektiv konsensus og organiseret skepsis (Oreskes))</p> <p>Brinkmanns briks Kunstig intelligens DR LYD (tidskode: 27:00-38.00 om forskelle på mennesket og kunstig intelligens og kritisk tænkning)</p> <p>Descartes: Om metoden. Niels Arne Nielsen: Sjæl og legeme, s. 17, linje 55-106 og s. 20, linje 308-14 + Vox-eksempel (Descartes fra Sjæl og legeme, s. 21-23, linje 386-438 og 481-529)</p> <p>René Descartes – mennesket i to verdner Grundbog til filosofi - Mennesket i verden (systime.dk)</p> <p>Sagan, Carl: Der bor en ildsprudlende drage i min garage. I: Skouvig (2003): Viden og visshed, s. 25-27.</p>

	<p>Comte og positivismen. I: Guldhammer Sparsø: Teknologi og filosofi. 1.4.2 Auguste Comte (1798-1860) Teknologi og filosofi (systime.dk)</p> <p>Hartling, Ole: Hjerne- og hjertesprog. I: I: Skouvig (2003): Viden og vished, s. 51-52.</p> <p>Torben Sangild: Konspirationsteorier: #3 – Konspirationsteorier & kritisk tænkning med Torben Sangild – Alexander Kinnunen</p> <p>“Alternative kendsgerninger” og mistillid til demokratiet: Hendricks & Mehlsen (2019): <i>Like</i>, Center for information og Boblestudier, KU, s. 146-151.</p> <p>Skouvig, A (2003): Viden og vished: Hvad er videnskab? Videnskabslogik. Systime, s. 5-9ø</p> <p>Argumentationsteori: I: Larsen og Boserup Skov (2013): Mennesket i verden, s. 10</p>
<p>Faglige mål</p>	<p>At eleverne har kendskab til og lærer at skelne mellem forskellige vidensformer, sådan som de gør sig gældende på tværs af og inden for de forskellige fag og videnskabsområder</p> <p>At eleverne kan identificere og redegøre for erkendelsesteoretiske problemstillinger af hverdagsagtig karakter og indgå i en filosofisk samtale herom.</p> <p>At eleverne kan identificere desinformation og forholde sig kritisk til nyere teknologi, fx kunstig intelligens.</p> <p>At den enkelte elevs evne til selvstændig kritisk argumentation som et tænkende, oplyst og myndigt menneske skærpes, så faget kan medvirke til udviklingen af demokratisk medborgerskab og elevernes almindelse.</p>
<p>Evalueringsformer og –metoder</p>	<p>Løbende mundtlig evaluering af såvel elevernes læringsudbytte som undervisningen.</p>
<p>Arbejdsformer og afleveringer</p>	<p>Der veksles mellem filosofiske aktiviteter, klasseundervisning, læreroplæg samt gruppe- og individuelt arbejde. Det vægtes, at der med afsæt i det faglige indhold løbende skabes rum for dialog i par, grupper og plenum. Desuden indgår der mindre oplæg for klassen/i grupper samt opgaver.</p> <p>Arbejdsformer i forløbet oplistet: Filosofiske samtaler i rundkreds, skillelinje, barometer, quiz og byt, klasseundervisning, rollespil, dobbeltcirkel.</p>